

چرا اشتغال زایی محور انتخابات شد؟

در شرایطی که ۶ نامزد دوره دوازدهم انتخابات ریاست جمهوری، سعی در معرفی برنامه‌ها و اهداف دولت آینده خود دارند؛ موضوع اشتغال، هم در کلام نامزدها و هم از سوی مردم بیشتر مورد توجه قرار گرفته است.

در شرایطی که ۶ نامزد دوره دوازدهم انتخابات ریاست جمهوری، سعی در معرفی برنامه‌ها و اهداف دولت آینده خود دارند؛ موضوع اشتغال، هم در کلام نامزدها و هم از سوی مردم بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. در شرایط فعلی، نرخ بیکاری 12.4 درصد است که طبق تکالیف قانون برنامه توسعه ششم باید در چشم‌انداز 1400، به 8.6 درصد برسد. از دیگر سو، با نرخ بیکاری فعلی، جمعیت بیکاران حدود 3 میلیون و 300 هزار نفر هستند و ورودی نیروی کار به بازار در سال گذشته، بالغ بر یک میلیون و 90 هزار نفر بوده است.

برنامه نامزدها برای اشتغال زایی

از میان 6 نامزد فعلی انتخابات ریاست جمهوری، 2 نامزد صراحتاً اعداد و ارقامی را برای ایجاد اشتغال عنوان کرده‌اند و مابقی با وجود تأکید بر لزوم کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال، آمار یا برنامه‌ای ارائه نداده‌اند. حسن روحانی، در مقام نامزد انتخابات دوازدهم اشتغال را اصلی‌ترین هدف خود در دولت دوازدهم عنوان کرد اما آمار و رقم مشخصی ارائه نداد. دولت یازدهم طرحی با عنوان «کارورزی»؛ که در بهمن 95 به تصویب شورای عالی اشتغال رسیده را از برنامه‌ریزی کرده است.

براساس این طرح، جوانان برای کارآموزی و کارورزی دعوت می‌شوند و برای 4 تا 6 ماه حق کمک دریافت می‌کنند، تا در بنگاه‌ها مشغول کار می‌شوند و در صورت موافقت بنگاه کارشان تداوم می‌یابد. طرح کارورزی که به گفته وزیر کار، از شنبه آینده در دستور کار دولت یازدهم قرار می‌گیرد، پیش از این در سال 1389 از سوی عبدالرضا شیخ الاسلامی، وزیر کار دولت دهم مطرح شد اما به دلایل مختلف، از جمله جذاب نبودن برای کارجویان، پرداخت نشدن سهم کارفرمایان، عدم تأمین مالی و... فرجامی جز شکست نداشت. سیدابراهیم رئیسی، دیگر نامزد انتخابات نیز هدفگذاری ایجاد سالانه یک میلیون شغل را از برنامه دولت خود عنوان کرده است. او می‌گوید: ایجاد یک میلیون شغل در سال، کف اشتغال زایی است.

محمدباقر قالیباف، هم وعده ایجاد 5 میلیون شغل در 4 سال را از برنامه‌های دولت خود عنوان کرده و از دیگر سو گفته است تا زمان یافتن شغل، ماهانه 250 هزار تومان کارانه به بیکاران پرداخت خواهد کرد. او سامانه کارانه را نیز راه‌اندازی کرد اما یک روز قبل از راه‌اندازی سامانه کارورزی دولت، فیلتر شد. اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور، نیز در قامت نامزد انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم بر ضرورت اشتغال زایی تأکید دارد اما گفته است:

اگر کسی بگوید چند میلیون شغل ایجاد می‌کنم، می‌خواهد مردم را فریب دهد. سیدمصطفی آقامیرسلیم و سیدمصطفی هاشمی‌زاده؛ طبعاً نیز از دیگر نامزدهای دوره انتخابات ریاست جمهوری هستند که توجه به اشتغال جوانان را ضروری می‌دانند. به اعتقاد هاشمی‌زاده، صناعت جایی نیست که بتوان در آن اشتغال فراوان ایجاد کرد و توجه به گردشگری را توصیه می‌کند. آقامیرسلیم اما راه‌اندازی دوباره واحدهای تعطیل صنعتی را از راهکارهای اشتغال زایی عنوان می‌کند و در این مسیر بر جلوگیری از واردات اجناسی که در داخل تولید می‌شوند و مبارزه قاچاق نیز اصرار دارد.

در بازار کار چه می‌گذرد

بررسی گزارش‌های مرکز آمار ایران از وضعیت بازار کار نیز از اضافه شدن حدود 900 هزار نفر به جمعیت فعال کشور در سال 94 حکایت می‌کند. براساس آمارها، ورود نیروی کار جدید به بازار در سال 95 به یک میلیون و 90 هزار و 273 نفر رسیده است. با فرض تداوم افزوده شدن سالانه یک میلیون و 90 هزار نفر به خیل متقاضیان کار، مهارت نرخ بیکاری و کاهش آن طبق تکالیف قانون برنامه توسعه ششم جز با اشتغال زایی بیش از تعداد متقاضیان تازه‌وارد، راه دیگری ندارد.

این در حالی است که قانون برنامه ششم تکلیف کرده که سالانه حدود 0.8 درصد از نرخ بیکاری کاسته شود از این رو با فرض ایجاد اشتغال سالانه به اندازه ورودی بازار کار، تعداد بیکاران در سال 1400 باید حدود 515 هزار نفر کاهش یافته و به 2 میلیون و 685 هزار نفر برسد؛

با این حساب، دولت باید در طول برنامه ششم توسعه سالانه یک میلیون و 190 هزار تا یک میلیون و 200 هزار نفر اشتغال ایجاد کند تا تکلیف قانونی برنامه ششم محقق شود. علی ربیعی، وزیر کار نیز پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران در 8 اردیبهشت 96 اظهار کرده بود: امروزه برای پاسخگویی به نیاز جامعه باید یک میلیون و 200 هزار شغل ایجاد شود. به گفته ربیعی سالانه 800 هزار فارغ‌التحصیل دانشگاهی وارد بازار کار می‌شوند؛ شونند که نیازمند مشاغل متناسب با رشته‌های خود هستند.